

פרשת ויגש – חייב אדם לברך על הרעה

בפרשת השבוע מסופר על המפגש שהיה בין יעקב לפרעה.

”ויבא יוסף את יעקב אביו, ויעמידהו לפני פרעה, ויברך יעקב את פרעה” (מז ז)

מה ברך יעקב את פרעה?

רש"י מפרש שיעקב ברך את פרעה, שכשהוא יעמוד על שפת הנילוס, יעלו המים לקראתו וישקו את ארץ מצרים.

הרמב"ן מפרש שבירכו בעושר ובכבוד.

דברי ברכתו של יעקב לפרעה מובנים, אבל תשובתו של פרעה לברכת יעקב תמוהה: ”ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חיך?” במקום להודות על הברכות, פרעה שאל את יעקב בן כמה הוא.

וגם תשובתו של יעקב לא ברורה, במקום להגיד לפרעה אני בן 130, יעקב אמר לפרעה: ”מעט ורעים היו ימי שני חיי” (מז ט)

על שתי התמיהות ענה הרמב"ן: יעקב היה נראה זקן מאוד, ולכן פרעה התעניין מה גילו של יעקב, כי הוא לא ראה זקן כל כך מופלג בכל ארץ מצרים, ויעקב השיב לפרעה שהוא באמת לא כל כך זקן, רק בגלל הצרות שהיו לו, הוא נראה כל כך זקן.

אמרו רבותינו, אמר לו הקב"ה ליעקב: אתה מתלונן שימי חיך היו ”מעט ורעים”, הרי אני הצלתי אותך מעשו ומלבן, החזרתי לך את דינה ואת יוסף, ואתה מתלונן על חיך שהיו ”מעט ורעים”? לכן בגלל שהתלוננת, על כל מילה של תלונה תרד לה שנה מחיך, וכך היה, מספר המילים משאלתו של פרעה ועד סיום דברי התלונה של יעקב הם 33. יצחק חי 180 שנה, יעקב חי 147 שנה, ההפרש בניהם הוא 33, יעקב חי פחות מאביו 33 שנים, כמספר המילים שבהם יעקב התלונן.

על עונש זה נשאלה שאלה: הרי בשלושים ושלש המילים שבגללם נענש יעקב כלולה גם שאלתו של פרעה: ”כמה ימי שני חיך”, ומדוע יעקב נענש גם על כך? והתשובה - שיעקב נענש גם על זה שהוא היה נראה זקן יותר מגילו בגלל צרותיו.

יהודי אחד הגיע לרבי אלימלך מליז'נסק ושאל אותו: איך אפשר לקיים את דברי הגמרא במסכת ברכות, שאדם צריך לברך בשמחה על הרעה כמו שמברך בשמחה על הטובה?

ענה לו רבי אלימלך: אני לא יודע, אבל אחי רבי זושא יודע.

הלך היהודי ושאל את רבי זושא שחי בעניות גדולה: איך מברכים בשמחה על הרעה כמו שמברכים על הטובה? ענה לו רבי זושא: אני לא יודע, אף פעם לא היה לי רע.

העולה מכאן שבמקום להתלונן, צריך רק לשבח ולרנן.